

K právnímu posouzení věci postačí skutkové zjištění, že syn žalobkyně, František K., vstoupil se žalovanou společností jakožto provozovatelkou dopravy osob létadly do smluvního poměru, máje býti dopraven létadlem z Prahy do Vídně, že při tom utrpěl škodu, t. j. že byl usmrcen, a to zaviněním pilota, t. j. pomocníka žalované společnosti, a konečně, že žalobkyni jako matce zesnulého ušly příspěvky poskytované jí tímto na její živobytí, a že hradila náklady spojené s usmrcením synovým. Dovolatelka uvádí celou řadu rozhodnutí soudních, jimiž bylo uznáno, že hromadná osoba ručí za své zaměstnance jako každý jiný zaměstnavatel, přehlíží však, že ve všech případech šlo o mimosmluvní poměr, kdežto v tomto sporu jde o poměr smluvní, záležející v závazku žalované společnosti dopravití létadlem Františka K-a z jednoho místa na druhé. Nezáleží na tom, že žalovaná nevstoupila ve smluvní poměr se žalobkyní, postačí úplně, že poměr ten byl sjednán s Františkem K-em, s nímž byla žalobkyně v poměru zakládajícím nárok podle §u 1327 obč. zák. Vztah mezi tímto § 1327 a § 1313 a) obč. zák. probrán byl podrobně v rozhodnutí čí. 4307 sb. n. s. (viz str. 1474 ročníku VI.), a postačí proto poukaz na vývody tam uvedené, k čemuž se dodává, že i podle literatury nemá § 1313 a) obč. zák. vykládán býti omezivě. Nezáleží na tom, že napadený rozsudek mluví na jednom místě o postavení žalobkyně jako dědičky, postačí jeho zjištění, že zemřelý František K. přispíval žalobkyni na její živobytí, a že jí příspěvky ty ušly. Zůstává proto v platnosti názor vyslovený již soudem prvé stolice, odůvodňující nárok předpisem § 1313 a) a vztahem jeho k § 154 obč. zák. Pro právní posouzení věci postačilo zjištění, že žalobkyni příspěvky ty ušly. K dalším skutečnostem, t. j. připadlému dědictví po Františku K-ovi, velikosti bytu, nedostatku práva chudých atd. bude možno přihlédnouti teprve při jednání o výši nároku. Další předpoklady, t. j., že zřízenec žalované společnosti, pilot G. dopustil se jak odletem za nepříznivého počasí, tak i přílišným zmírněním rychlosti létadla zavinění, jež bylo v příčinné souvislosti s usmrcením Františka K-a, jsou skutkovými zjištěními, jimiž je dovolací soud vázán. Vývody dovolatelčiny jsou jen nedovoleným popíráním správnosti skutkových zjištění. O platnosti t. zv. exonerační klausule rozhodl odvolací soud správně. Z toho, že František K. před odletem přijal od žalované společnosti pasažérský lístek, na jehož zadní stránce mezi jinými ustanoveními byla obsažena i ona doložka, vytištěná jen francouzsky nenápadným způsobem, nelze ještě dovoditi, že K. podrobil se tomuto ustanovení, tak že by žalovaná byla skutečně sprostěna veškerého dalšího ručení. Úmluva taková musila by se státi před koupí lístku, nebo musila by žalovaná dokázati, že ustanovení to bylo K-ovi známo již před koupí lístku.

Čís. 6410.

Dlužník jest oprávněn domáhati se na přejímateli dluhu (§ 1404 obč. zák.), by dostal své povinnosti, již tehdy, když dlužníku hrozí nebezpečství, že věřitel na něho dokročí, aniž by se vyhledávalo, by

dlužník dluh, na něho vypadající, již zapravil. Nárok dlužníka proti přejímateli dluhu jest provéstí exekuci podle Šu 353 ex. ř.

(Rozh. ze dne 27. října 1926, Rv II 210/26.)

V kupní smlouvě, již prodali žalobci žalovaným nemovitost, zavázali se žalovaní zaplatiti polovinu dávky z přírůstku hodnoty. Když byla žalobcům vyměřena celá dávka z přírůstku hodnoty, žádali žalované, by zaplatili zemskému výběrčímu úřadu polovici dávky na ně vypadající. Ježto žalovaní to odepřeli, domáhali se žalobci na nich žalobou, by byli uznáni povinnými sprostiti žalobce z povinnosti zaplatiti polovinu dávky z přírůstku hodnoty a za tím účelem zaplatiti ji moravskému zemskému výběrčímu úřadu, oddělení pro dávku z přírůstku hodnoty. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. **Důvody:** Procesní soud první stolice zamítl žalobní nárok jako předčasný a neodůvodněný, poněvadž žalobci dosud dávky nezaplatili. Než názoru tomuto nelze přisvědčiti. Jestliže někdo slíbil, že za druhého zapraví poplatek nebo nějakou dávku, má příjemce slibu právo žalovati slibovatele, by plnil tomu, kdo k přijetí poplatku nebo dávky jest oprávněn. Toto právo zakládá se na Šu 1404 nového doslovu obč. zák., neboť onen slib jest převzetím splnění (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. dubna 1923, Rv II 505/22, čís. sb. 2553 a ze dne 30. září 1924, Rv II 360/24, čís. sb. 4192). O takovýto slib plnění jde také v projednávaném případě. Dle zákona o dávce z přírůstku hodnot ručí za dávku z přírůstku hodnot strana prodávající a také k její ruce bývá a, jak se i v tomto případě stalo, byla dávka z přírůstku hodnoty vyměřena. Jestliže strana žalovaná kupní smlouvou slíbila a na sebe převzala povinnost polovici této dávky z přírůstku hodnot zaplatiti, žalující strana, když jí dávka v plné výši byla předepsána, přijavši smlouvou slib žalovaných, žádala je o zaplacení připadající na ně polovičky a žalovaní platiti odpírají, nelze upřít žalobcům právo žalobou tohoto splnění se domáhati. Prvý soudce zamítá žalobce se žalobou jako předčasnou a nutí je tak, by nejprve sami zaplatili celou vyměřenou dávku z přírůstku hodnoty a teprve pak že by mohli žalobou domáhati se splnění zaplacením polovičky této dávky. Ale to právě neodpovídá duchu spravedlnosti a právnímu citu. Vždyť tím neděje se žádná nespravedlivost, když dlužník donutí se k plnění své povinnosti, nýbrž má to za účel jen věc podstatně zkrátiti, by tak na místo dvojího placení bylo placení pouze jedno a právě tomu napomáhá ustanovení Šu 1404 obč. zák. v novém doslovu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaná strana vytýká rozsudku odvolacího soudu nesprávně právní posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.), protože prý na tento případ nelze použití předpisu Šu 1404 obč. zák. Dovojuje, že kupní smlouvou se žalovaná strana zavázala zaplatiti polovici dávky z přírůstku hodnoty koupené nemovitosti, nepřevzala však nijakého závazku za žalující

stranu; a docela ne závazek ve prospěch třetí osoby. Žalující strana měla zaplatiti polovici dávky a teprve potom se mohla domáhati zapravení její polovice na žalované straně; to prý je jediné účelné a spravedlivé řešení. Ve případě exekuce prý by věc dělala ohromné potíže, takevá exekuce by byla nemyslitelná a neproveditelná, v tomto případě prý není řeči o zaručení žalované strany podle Šu 1404 obč. zák., neboť převzala na sebe jenom povinnost zaplatiti polovici dávky. Než právě tím, že se žalovaní zavázali zaplatiti polovici dávky, kterou je podle zákona povinna platiti žalující strana, slíbili této straně jako dlužníkovi, že opatří plnění jeho věřiteli (mor. zem. výběrčímu úřadu), a ručí za to, že na ně věřitel nedokročí. Vzali tedy na sebe závazek podle Šu 1404 obč. zák. Obsah takové smlouvy není sporný ani v teorii ani v praxi. Třetí osoba jí bere na sebe povinnost, postarati se o to, že věřitel nedokročí na dlužníka; jak to provede, je lhostejno pro dlužníka, jemuž vznikne tím nárok domáhati se, by přejímatel této povinnosti dostál, když dlužníku hrozí nebezpečí, že věřitel na něho dokročí. totiž že se bude domáhati plnění. Přejímatel má již tehdy povinnost dlužníka osvoboditi od plnění. Nesprávné je mínění dovolatelů, že dlužník se může domáhati toho, k čemu se přejímatel zavázal, teprve tehdy, až dlužník svou povinnost zapraví (srovnej Ehrenzweig Oesterr. allg. Privatrecht, 2. sv. str. 254, Mayr, Bürgerliches Recht 2. sv. str. 118, 119, Sedláček, obligační právo, bod 330 rozhodnutí sb. n. s. 2553, 4192, 4373, 4978, 5104). Není rozhodno, zda provedení nároku žalující strany exekucí by narazilo na obtíže. Ano není ani odůvodněna obava dovolatelů, že by se nevědělo, jak provéstí takový nárok v exekuci, a že by tato byla neproveditelná. V praxi je ustálený názor, že takový nárok je provéstí exekucí k vymození konání dle Šu 353 ex. ř. (srovnej rozhodnutí sb. n. s. čís. 3272, 4978).

Čís. 6411.

O tom, u koho z manželů má býti dítě vychováváno, dlužno zásadně rozhodovati v řízení nesporném. Sporný pořad lze připustiti pouze za podmínek Šu 2 čís. 7 nesp. říz., nejde-li o zájmy dítěte, nýbrž jen o sporné právo manželů.

(Rozh. ze dne 29. října 1926, R I 835/26.)

Návrh otce, by mu bylo dáno do výchovy a výživy manželské dítě, jsoucí u matky, byl v nesporném řízení zamítnut s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c. Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h:

Nejvyšší soud předem pokládal za nutno, obíratí se otázkou, zda spor mezi manžely o výchovu dítěte řešiti jest pořadem práva, či v řízení nesporném. Nejde tu o otázku nespornou a byl vysloven judikaturou opětovně názor, že spory takové patří na pořad práva, kdežto v literatuře